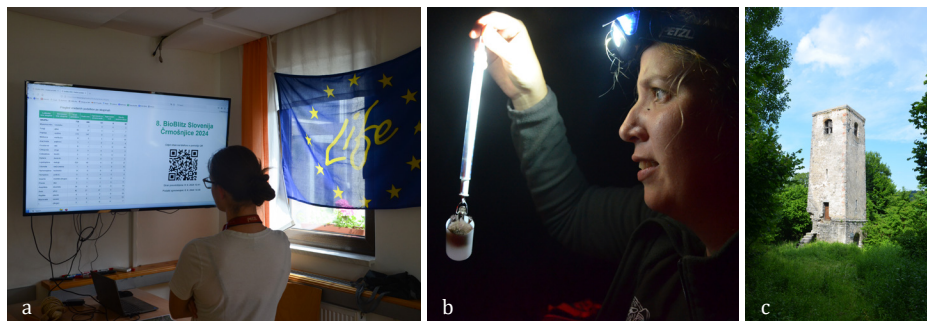

Rezultati akcije BioBlitz Slovenija – Črmošnjice 2024

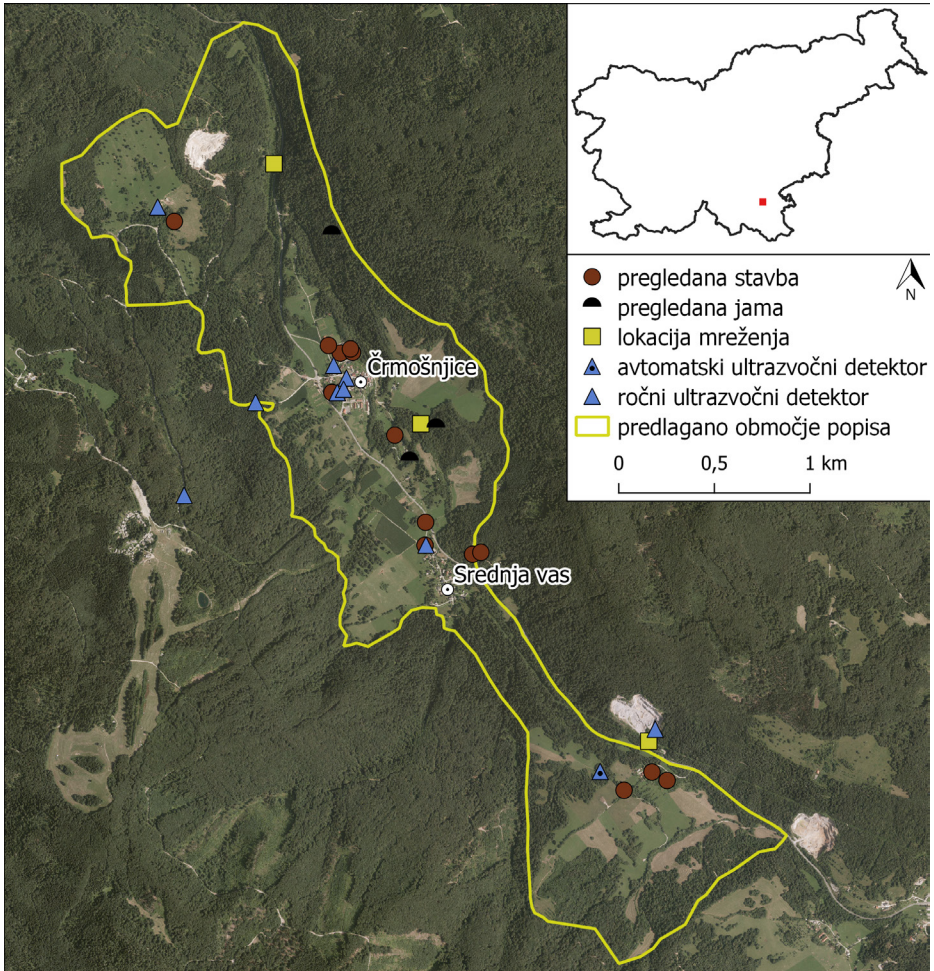
Liza Trebše, Eva Pavlovič, Dren Dolničar

SLIKA 25. a) Tekom dogodka smo v CŠOD-ju sproti vpisovali podatke zabeležene na območju Bioblitz-a 2024, b) tehtanje enega izmed ujetih netopirjev, c) ostanek pregledanega zvonika cerkve sv. Petra in Pavla (foto: Simon Zidar).

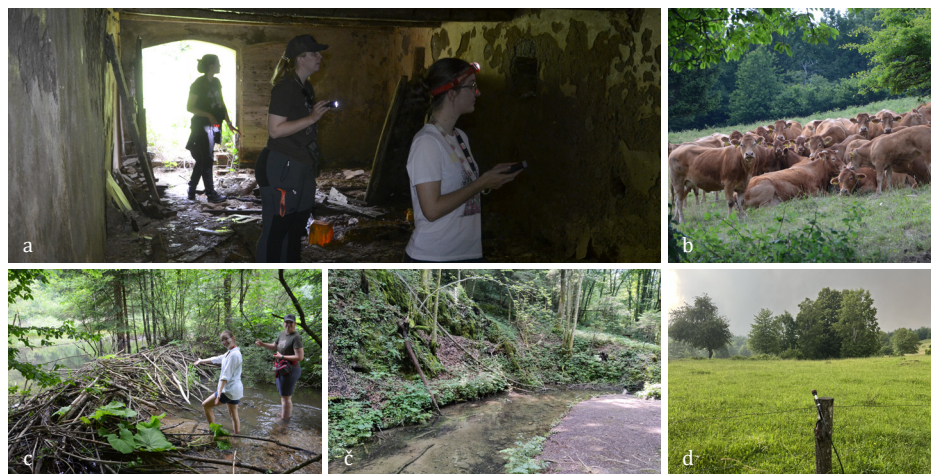
Na začetku poletja je v soorganizaciji Slovenskega odonatološkega društva (SOD), Herpetološkega društva – Societas herpetologica Slovenica (SHS), Botaničnega društva Slovenije in Centra za kartografijo favne in flore (CKFF) ter v sodelovanju z Agencijo RS za okolje v okviru projekta LIFE NarcIS potekal že osmi Bioblitz Slovenija (ali po naše "Biojuriš"). Letošnji 24-urni popis organizmov se je odvijal 7. in 8. 6. 2024 na območju Bele krajine, na izbranem ožjem območju Črmošnjic, kjer je izhodišče za terensko delo predstavljal Center šolskih in obšolskih dejavnosti (CŠOD) Lipa, v Črmošnjicah. Do sedaj zbrane podatke vseh raziskovanih skupin organizmov si lahko ogledate na spletni strani BioPortal.si, prav tako pa bodo podatki na voljo tudi v informacijskem sistemu NarcIS. V spodnjih vrsticah pa si lahko preberete nekaj o netopirski udeležbi na popisu.

Po podatkih CKFF (2024) so bile na območju popisa letošnjega Biojuriša v letih 2011–2021 zabeležene štiri vrste netopirjev, na sedmih različnih lokacijah: mali podkovnjak (*Rhinolophus hipposideros*), navadni netopir (*Myotis myotis*), mali netopir (*Pipistrellus pipistrellus*) in drobni netopir (*P. pygmaeus*). Poleg že omenjenih vrst so nekoliko izven izbranega popisnega območja v gozdarski koči Štale v času korone zabeležili tudi velikega podkovnjaka (*R. ferrumequinum*). Tri od teh vrst (mali podkovnjak, mali netopir in navadni/ostrouhi netopir (*M. myotis/blythii*)) so bile od leta 2001 večkrat zabeležene v cerkvi Marijinega vnebovzvetja v Črmošnjicah, vendar je trenutno stanje cerkve zaradi mrež na linah precej mizerno. V preteklosti pogosto spremljana je bila tudi cerkev sv. Filipa in Jakoba v Srednji vasi pri Črmošnjicah, kjer so v letih 2001–2020 zabeležili dve vrsti, in sicer navadnega netopirja in malega podkovnjaka, pri čemer je zadnje vrste največ. Drobní netopir je znan le iz leta 2013 in še to le z ene lokacije na gozdni cesti v bližini vasi Črmošnjice. Če potegnemo črto, je bila do sedaj številčno najbolj zabeležena vrsta na tem območju mali podkovnjak, zato smo se udeleženci letošnjega Biojuriša nadejali še kakšne druge vrste.

SLIKA 26. Zemljevid lokacij, kjer smo 7. in 8. 6. 2024 v sklopu dogodka BioBlitz Slovenija – Črmošnjice 2024 popisovali netopirje.

Čez dan smo večinoma pregledovali zapuščene stavbe, "vikende", drvarnice in hleve, obenem pa smo pregledali tudi cerkve in kapelice. Zaradi visoke udeležbe netopircev smo 24-urni popis večinoma izvajali v manjših skupinah (poleg avtorjev so netopirje popisovali še Anja Cigan, Pia Golob, Klemen Koselj, Jasmina Kotnik, Annasibila Požrl, Primož Presetnik, Nej Primožič, Taja Skrt Kristan, Maja Zagmajster in Simon Zidar). Tako so nekateri netopirci obiskali tudi tri od skupno štirih jam na območju, vendar so netopirje našli le v eni – v Jami pod brzicami se je namreč skrival en samcat mali podkovnjak. Juhej! S še večjim zadovoljstvom smo v eni izmed številnih pregledanih stavb zabeležili prisotnost

SLIKA 27. a) Pregled opuščenih stavb, b) med iskanjem kala smo naleteli na krave, c) lokacija mreženja ob bobrišču (foto: Simon Zidar), č) lokacija mreženja ob Divjem potoku (foto: Eva Pavlovič), d) lokacija avtomatskega ultrazvočnega detektorja v bližini pašnika (foto: Pia Golob).

velikega podkovnjaka, za zunanji opazi hiš pa smo našli tudi malega netopirja in brkatega netopirja (*M. mystacinus*). Ob pregledu cerkve sv. Filipa in Jakoba smo potrdili dve že prej zabeleženi vrsti (mali podkovnjak in navadni netopir), cerkve Marijinega vnebovzvetja pa nismo uspeli pregledati, saj nismo dobili dovoljenja župnika.

Ob pregledovanju raznoraznih zatočišč smo iskali tudi primerne lokacije za večerni lov netopirjev v mreže. Pia, Simon in prva avtorica smo obiskali tudi kal, ki bi lahko bil primeren za mreženje, vendar smo si zaradi prevlade začudenih krav s teleti na ograjenem pašniku hitro premislili. Kljub temu smo se odločili, da ob sončnem zahodu ob travniku v bližini pašnika in gozdnega roba postavimo avtomatski ultrazvočni detektor (AUD) za potrditev dodatnih vrst na območju, a je detektorju žal kmalu zmanjkalo baterije in nam netopirjev ni uspelo posneti. Smo pa bili s postavitvijo AUD uspešni na eni izmed drugih lokacij. Netopirje smo snemali tudi z ročnim ultrazvočnim detektorjem, tako na mreženjih kot tudi tekom transektnega popisa, iz avta.

Po večerji smo pregledali donirane mreže, ki jih je prinesel Primož, si razdelili opremo in se dogovorili, kdo bo šel kam razpreti mreže. In nato čakali. In čakali. Vreme nam namreč ni bilo ravno naklonjeno, zato smo do zadnje možne minute pogledovali v nebo in upali na trenutek jasnine med dežjem. Takoj ko je bilo mogoče, smo se odpravili na večerni teren, na določenih mestih postavili AUD in se lotili razpiranja mrež. Prva skupina netopircev se je popisovanja lotila najbližje možno, in sicer kar na dvorišču in zelenicah ČŠOD-ja, kar se je izkazalo za zelo uspešno, saj so z ultrazvočnim detektorjem potrdili prisotnost navadnega mračnika (*Nyctalus noctula*), poznega netopirja (*Eptesicus serotinus*), malega netopirja, drobnega netopirja in belorobega/Nathusijevega netopirja (*P. kuhlii/nathusii*). Druga skupina je razpela mreže nad Divjim potokom južno od vasi Črmošnjice,

kjer so zabeležili tri vrste: že prej omenjenega drobnega netopirja in netopirja iz rodu navadnih netopirjev (*Myotis*) ter edinkrat zabeleženega širokouhega netopirja (*Barbastella barbastellus*). Tretja skupina je postavila mreže na cesti do kamnoloma Brezovica pri naselju Brezovica pri Črmošnjicah, a očitno tisto noč netopirjev ta lokacija ni zanimala in so bili neuspešni. Zadnja skupina se je odločila razpeti mreže nad potokom Črmošnjčica blizu bobrišča, severno od cerkve Novi tabor, kjer so v mreže ujeli štiri netopirje štirih različnih vrst: obvodnega netopirja (*M. daubentonii*), nimfnega netopirja (*M. alcaethoe*), Brandtovega netopirja (*M. brandtii*), in brkatega netopirja. Kmalu so se jim pridružili nekateri drugi netopirci, med njimi tudi Klemen, ki je v bližini potoka s snemanjem ultrazvočnih klicev določil še drobnega netopirja in vrsto iz rodu uhatih netopirjev (*Plecotus* sp.).

Tekom vseh let, do letošnjega Biojuriša, je bilo na širšem območju pregledanih 27 lokalitet, najbližja lokaliteta je bila kar okolica ČŠOD Lipa v Črmošnjicah, ki je tudi nam predstavljala izhodiščno točko. Ob zadnjem pregledu okolice ČŠOD ni bilo najti nobenega netopirja, letos pa smo izza opaža pri vходу poskušali izbežati najverjetneje majhnega netopirja iz rodu *Myotis* ali pa enega izmed netopirjev iz rodu *Pipistrellus*, vendar smo bili tekom prvega dneva neuspešni. Upali smo, da bomo imeli več sreče pri lovu v večernem času ali pa naslednji dan, vendar smo bili tudi ob ponovnem večkratnem poskušanju neuspešni.

TABELA 3. Seznam netopirjev zabeleženih na izbranem območju v Črmošnjicah 7. in 8. 6. 2024 v sklopu BioBlitz Slovenija 2024.

* Veliki podkovnjak je bil v preteklosti zabeležen izven izbranega območja akcije.

VRSTA OZ. TAKSON NETOPIRJEV	VRSTA ZABELEŽENA V PRETEKLOSTI	BIOJURIŠ 2024
MALI PODKOVNJAK (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	+	+
VELIKI PODKOVNJAK (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>)	+*	+
NAVADNI NETOPIR (<i>Myotis myotis</i>)	+	+
NAVADNI/OSTROUHI NETOPIR (<i>Myotis myotis/blythii</i>)	+	+
OBVODNI NETOPIR (<i>Myotis daubentonii</i>)	-	+
NIMFNI NETOPIR (<i>Myotis alcaethoe</i>)	-	+
BRANDTOV NETOPIR (<i>Myotis brandtii</i>)	-	+
BRKATI NETOPIR (<i>Myotis mystacinus</i>)	-	+
NAVADNI MRAČNIK (<i>Nyctalus noctula</i>)	-	+
MALI NETOPIR (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	+	+
DROBNI NETOPIR (<i>Pipistrellus pygmaeus</i>)	+	+
BELOROBI/NATHUSIJEV NETOPIR (<i>P. kuhlii/nathusii</i>)	-	+
POZNI NETOPIR (<i>Eptesicus serotinus</i>)	-	+
ROD UHATIH NETOPIRJEV (<i>Plecotus</i> sp.)	-	+
ŠIROKOUHI NETOPIR (<i>Barbastella barbastellus</i>)	-	+

SLIKA 28. Zabeleženi netopirji: a) mali netopir (*Pipistrellus pipistrellus*) izza opaža (foto: Eva Pavlovič), b) in c) mali podkovnjak (*Rhinolophus hipposideros*) v dveh različnih zapuščenih stavbah, in č) obvodni netopir (*Myotis daubentonii*) (foto: Simon Zidar).

Na Biojurišu smo pregledali okroglih 30 lokacij, netopirje oz. vsaj znake njihove prisotnosti pa smo zabeležili na 25 lokacijah. Vsa mesta raziskav so označena na Sliki 26.

Letošnjega 24-urnega popisa smo se netopirci udeležili v res velikem številu, ki bi se na koncu skoraj ujemalo s končnim številom zabeleženih vrst netopirjev. Končne številke kažejo, da se je akcije BioBlitz Slovenija 2024 udeležilo 13 netopirskih navdušencev, končno število zabeleženih vrst netopirjev pa je s 14 vrstami le za las prehitelo število udeležencev. Na popisnem območju je bilo tekom Biojuriša zabeleženih deset novih vrst, in sicer: veliki podkovnjak, obvodni netopir, nimfni netopir, Brandtov netopir, brkati netopir, navadni mračnik, belorobi/Nathusijev netopir, pozni netopir, vrsta iz rodu uhatih netopirjev in širokouhi netopir (Tabela 3).

Če potegnemo črto, je bila letošnja akcija BioBlitz Slovenija 2024 precej uspešna, pa ne le z vidika netopirskih vrst, temveč tudi povezovanja netopircev.

VIRI

CKFF 2024. Podatkovna baza Centra za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju, Slovenija. (junij 2024, pripravil Primož Presetnik)

CKFF Bioportal: http://www.bioportal.si/projekti_podatki.php